

Акт
лісопатологічного обстеження лісових насаджень філії «Південний лісовий офіс»
ДП «Ліси України», що потребують проведення заходів з поліпшення санітарного
стану лісів у 2026 році

13.10.2025р.

м. Баштанка

Нами, головним лісопатологом ДСЛП «Херсонлісозахист» МАЄВСЬКОЮ Ксенією, начальником відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист» РУДЬ Раїсою, провідним інженером лісового господарства філії «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України» ТРИБРАТ Тетяною, лісничими філії «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»: Привільненського лісництва КУЦЕЛ Григорієм, Новобузького лісництва ЦУПРОЮ Сергієм, Миколаївського лісництва ЧЕРЕДНІЧЕНКО Миколою, Маліївського лісництва КРИВОНОСЕНКО Володимиром, Христофорівського лісництва НОВИЦЬКИМ Валерієм, помічником лісничого Володимирівського лісництва КОСЕНКО Лілією, майстром лісу Володимирівського (Казанківського) лісництва ТИРСОЮ Олександром, провели 10.10.2025 року та 13.10.2025 року лісопатологічне обстеження лісових насаджень Баштанського надлісництва філії «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України» (далі – Філія) з метою призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів на загальній площі **282,31 гектарів**.

Таксаційна характеристика обстежених ділянок відповідно до Проектів організації та розвитку лісового господарства (таксаційний опис, відомості поквартальних підсумків) 2014 року, наведена в таблиці:

Лісництво (урочище)	номер кварталу	номер виділу	площа виділу, гектарів	номер підвиділу	Площа підвиділу, га		Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування							категорія захисності
					загальна	площа, можлива для експлуатації	склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 га	
Новобузьке	9	7	6,6		6,6	6,6	10ДЗ	70	0,65	2	19	24	170	3
Новобузьке	14	1	3,0		3,0	3,0	9ВЗД1АКБ	45	0,6	3	13	16	80	3
Новобузьке	12	1	11,5		11,5	11,5	8АКБ2ВЗД	35	0,6	3	10	14	75	3
Разом			21,1		21,1	21,1								
Привільненське	28	2	15,3		15,3	15,3	7АКБ3СКР	20	0,8	3	5	6	20	3
Привільненське	37	1	10,4		10,4	10,4	9АКБ(18)1АКБ(23)	18	0,8	2	6	6	30	3
Привільненське	46	16	6,3		6,3	6,3	10ВЗД	55	0,6	3	14	18	105	3
Привільненське	46	8	5,0		5,0	5,0	10АКБ	26	0,8	1	10	12	70	3
Привільненське	66	6	4,8		4,8	4,8	10АКБ	27	0,8	2	9	14	60	3
Привільненське	66	8	4,6		4,6	4,6	7АКБ3ВЗД	27	0,7	2	9	12	60	3
Разом			46,4		46,4	46,4								
Христофорівське	24	3	6,3		6,3	6,3	10ВЗД	35	0,6	2	11	14	65	3
Христофорівське	24	4	2,8		2,8	2,8	7КЛГЗДЗ	32	0,6	4	7	8	30	3
Христофорівське	25	2	6,4		6,4	6,4	10СКР	35	0,8	3	10	16	170	3

Христофорівське	25	5	10,5		10,5	10,5	10СКР	35	0,7	1	14	18	231	3
Христофорівське	30	4	4,1		4,1	4,1	10СКР	37	0,7	3	11	14	170	3
Христофорівське	34	7	5,2	1	3,5	3,5	10АКБ	27	0,7	3	8	14	40	3
Разом			35,3		33,6	33,6								
Маліївське	6	6	4,1		4,1	4,1	10АКБ+АБЗ	35	0,7	2	11	16	70	3
Маліївське	6	13	13,4		13,4	13,4	9АКБ1ВЗД	35	0,7	2	11	14	90	3
Разом			17,5		17,5	17,5								
Володимирівське	11	12	12,5		12,5	12,5	10АКБ	25	0,8	1А	12	14	100	3
Володимирівське	11	17	5,8		5,8	5,8	10АКБ	35	0,6	4	6	10	25	3
Володимирівське	13	2	7,2		7,2	7,2	5АКБ(52)5АКБ(25)	52	0,8	4	9	14	40	3
Володимирівське	17	2	3,6		3,6	3,6	6ГЛЗ4ЯЗЛ	55	0,7	3	15	24	125	3
Володимирівське	17	7	3,1		3,1	3,1	10АКБ	52	0,3	2	16	24	90	3
Володимирівське	17	8	3,3		3,3	3,3	10АКБ	52	0,5	3	14	22	95	3
Володимирівське	17	21	6,2		6,2	6,2	9ГЛЗ1ЯЗЛ	55	0,7	1	21	22	170	3
Володимирівське	25	5	2,3	2	1,2	1,2	10АКБ	50	0,65	3	14	22	105	3
Володимирівське	4	1	8,7		8,7	8,7	7ГЛЗ3АКБ	50	0,75	1	19	24	155	3
Володимирівське	4	2	14,7		14,7	14,7	4ДЗ4ГЛЗ1КЛГ1КЛТ	45	0,7	2	15	20	70	3
Володимирівське	4	7	1,9		1,9	1,9	9ГЛЗ1АКБ+ДЗ	50	0,6	3	13	22	80	3
Володимирівське	5	1	0,8		0,8	0,8	10ГЛЗ	50	0,6	3	13	24	80	3
Разом			70,1		69	69								
Казанківське	3	7	20,8		20,8	20,8	8АКБ1ГЛЗ1АБЗ	40	0,6	3	12	14	70	3
Разом			20,8		20,8	20,8								
Миколаївське	2	1	4,1		4,1	4,1	10СЗ	58	0,8	3	14	18	180	2
Миколаївське	5	14	2,3		2,3	2,3	10СЗ	55	0,7	3	15	24	180	2
Миколаївське	5	16	1,2		1,2	1,2	10СЗ	53	0,65	3	13	24	130	2
Миколаївське	7	1	9,3		9,3	9,3	10СЗ	53	0,8	3	14	22	180	2
Миколаївське	7	2	3,4		3,4	3,4	10СЗ	53	0,75	3	14	24	170	2
Миколаївське	8	9	15,6		15,6	15,6	6СЗ4АКБ	55	0,6	3	13	26	105	2
Миколаївське	42	1	1,8		1,8	1,8	10АКБ	49	0,6	5	8	16	50	2
Миколаївське	42	2	2,1		2,1	2,1	10СКР	46	0,5	4	9	20	125	2
Миколаївське	42	16	4,5		4,5	4,5	10СКР+СЗ+АКБ	49	0,8	4	11	20	190	2
Миколаївське	42	20	15,5	2	14,51	14,51	9СЗ1СКР	47	0,75	3	13	20	150	2
Миколаївське	107	12	7,1		7,1	7,1	10СЗ	55	0,75	3	15	24	190	2
Миколаївське	107	14	3,0		3,0	3,0	10СЗ+АКБ	55	0,8	3	15	24	200	2
Миколаївське	107	16	5,0		5,0	5,0	10СЗ+АКБ	57	0,7	3	15	26	180	2
Разом			74,9		73,9	73,9								
Всього ВСР:			286,10		282,31	282,31								

З метою визначення причин виникнення патологічних процесів в лісових насадженнях Баштанського надлісництва Філії, призначення в них заходів з поліпшення санітарного стану лісів, було проведено лісопатологічне обстеження лінійним методом шляхом візуального обстеження стану дерев.

Обстеженням встановлено:

Представлені для лісопатологічного обстеження лісові насадження Баштанського надлісництва Філії характеризуються погіршенням санітарного стану внаслідок пошкодження дерев стовбуровими шкідниками та хворобами лісу, про що свідчать характерні симптоми та

ознаки пошкодження, ураження, прояви шкідливих організмів на дереві або його частині, що відбиваються на здатності виконання деревом життєвих функцій (фотосинтезу, всмоктування вологи та поживних речовин) та призводить до ослаблення дерев, зменшення приросту та послідовним всиханням.

Заплановані у вибірково санітарну рубку, дерева всіх листяних порід IV – VI категорій стану, з інтенсивною суховершинністю від 2/3 крони до 100%, всиханням більше половини скелетних гілок по всій висоті крони, в невеликій кількості зломи вершин, поодинокі дерева з підірваною кореневою системою, з дуго вигнутими зігнутими стовбурами, з нахилом нижньої та середньої частин стовбура понад 30 градусів від вертикальної осі, поодинокі завислі дерева, також спостерігаються поодинокі дерева з виходом плодкових тіл дереворуйнівних грибів – трутовиків на різній висоті дерев, які є збудниками стовбурових гнилей листяних деревних порід (дуб, ясен, липа, клен, в'яз та інші), локальне відшарування кори та пошкодження стовбуровими шкідниками, а саме короїдами, вусачами та златками.

Поодинокі на стовбурах листяних дерев були виявлені плодові тіла: справжнього трутовика, який вражає стовбури дуба, ясена, граба, клена, осики, липи й інші, та викликає білу «мармурову» ядро – заболонну стовбурову гниль; несправжнього трутовика – білу ядро смугасту стовбурову гниль, корозійного типу, центральну гниль стовбурів та товстих гілок у граба, осики та інших порід.

Своєчасне виявлення поширення трутовиків має важливе значення, так як дає змогу вчасно видаляти вражені дерева з насаджень, тим самим зменшуючи ймовірність подальшого поширення й зараженості спорами здорових дерев.

Абсолютно по всіх обстежених лісництвах, наявні поодинокі листяні дерева з ураженнями некрозно – раковими хворобами, а саме поперечним раком дуба, коли рана охоплює 100% периметра стовбура, також наявні дерева листяних порід (ясен, дуб, клен, граб та інші породи), уражені східчастим раком, рани якого охоплені понад 1/2 периметра стовбура, зустрічаються з раковими утвореннями, заглибленими в стовбур.

Обстежені насадження акації білої та гледичії по Баштанському надлісництву Філії в основному - перестійні, деградовані, з відсутніми приростами, на ділянках переважно суховершинні дерева, вражені стовбуровими гнилями, з глибокими тріщинами в стовбурах, з раковими утвореннями більше, ніж на 2/3 периметра (напівкулясті напливи на стовбурах й пухлини, потовщення та здуття на стовбурах), з локальним відшаруванням кори, пошкоджені стовбуровими шкідниками - під корою були виявлені ходи забиті трухою, що характерно для вусачів.

На ясеневих деревах всіх оглянутих лісництв Філії поодинокі спостерігаються пошкодження стовбуровими шкідниками, при обстеженні насаджень на стовбурах, були виявлені характерні ходи для великого та малого ясеневих лубоїдів.

Було оглянуте хвойне насадження в кварталі 25 виділах 2 та 5, кварталі 30 виділах 4 Христофорівського лісництва та в кварталі 2 виділі 1, кварталі 5 виділах 14 та 16, кварталі 7 виділах 1 та 2, кварталі 8 виділі 9, кварталі 42 виділах 2, 16 та 20, кварталі 107 виділах 12, 14 та 16 Миколаївського лісництва. У вищезазначених лісництвах наявні дерева сосни IV – VI категорій стану: свіжі сухостійні, відмираючі, суховершинні більше половини довжини крони, взагалі з відсутнім верхом, з тріщинами в комелі, відсталі в рості, з яскраво - червоною хвоєю, з механічними пошкодженнями корневих лап або стовбурів розміром не менш як 2/3 периметра, з дугоподібно зігнутими стовбурами та поодинокі завислі дерева, данні дерева пошкоджені стовбуровими шкідниками (короїдами, златками, вусачами).

При огляді дерев встановлено пошкодження стовбурів шкідниками з родини Ipsidae: малим та великим сосновими лубоїдами. Відмічено також пошкодження вусачами рагієм ребристим й корневим коротковусим та златками, про що свідчать наявність лялькових

колисочок та характерних ходів на стовбурах. Зустрічаються дерева зовні III категорії стану, в яких глиця зелена, а по стовбуру вже наявне локальне відшарування кори та личинкові ходи короїдів. Також на всіх ділянках Миколаївського лісництва та Христофорівського лісництва Філії поодинокі спостерігались ознаки додаткового живлення лубоїдами – «стрижка пагонів».

Неприйняття швидких заходів з поліпшення санітарного стану в соснових насадженнях зумовить подальше поширення та масовий розвиток стовбурових шкідників по всій площі хвойних насаджень Філії. Стовбурові шкідники переносять спори з родини офіостомових грибів (*Ophiostoma*), які викликають враження деревини заболонною синьою гниллю (офіостома), що розвивається в ходах комах у заболонній частині стовбура. Тому важливим є оперативне вилучення свіжозаселених короїдами дерев з насаджень для зменшення чисельності стовбурових шкідників.

Крім того в Миколаївському лісництві квартал 42 виділ 2 насадження сосни кримської, пошкоджене низовою пожежею минулих років, що призвело до ослаблення та поодинокого відмирання деревостанів внаслідок цієї пожежі, а також заселення та пошкодження їх стовбуровими шкідниками (вусачами та златками). Дереву сосни, в більшості, із смоловиділенням по стовбурах, з обгоранням кореневих лап і кореневої шийки, висота нагару до 3 – 4 метрів.

Висновок:

Таким чином, в обстежених лісових насадженнях Баштанського надлісництва Філії відмічається пошкодження дерев пожежею (Миколаївське лісництво квартал 42 виділ 2), стовбуровими шкідниками: короїди (лубоїди, заболонники), вусачі, златки та із враженням насадження хворобами лісу (поодинокі поперечний рак дуба, східчастий рак листяних порід, стовбурові гnilі – викликані плодовими тілами дереворуйнівних грибів).

Довготривале знаходження насаджень в такому незадовільному санітарному стані призведе до виникнення масових осередків шкідливих організмів.

Обстежені ділянки в кварталі 25 виділах 2 та 5, кварталі 30 виділах 4 Христофорівського лісництва та в кварталі 2 виділі 1, кварталі 5 виділах 14 та 16, кварталі 7 виділах 1 та 2, кварталі 8 виділі 9, кварталі 42 виділах 16 та 20, кварталі 107 виділах 12, 14 та 16 Миколаївського лісництва, взяти на облік, як осередок комплексу стовбурових шкідників (короїди (малий та великий соснові лубоїди) із занесенням в Книгу обліку шкідників та хвороб лісу.

Характер всихання поодинокий та груповий, ступінь всихання слабка та середня.

При огляді ділянки в кварталі 34 виділі 7.1 Христофорівського лісництва виявлено розбіжність по складу насадження із матеріалами лісовпорядкування. Дана ділянка потребує складання акту про виявлення розбіжності у матеріалах лісовпорядкування.

На момент обстеження відведення лісових ділянок у вибірково санітарну рубку не проведено.

При проведенні вибіркової санітарної рубки в насадженнях Баштанського надлісництва Філії залишати дерева, які виконують важливі біоценологічні функції та щоб зменшення повноти насаджень не було нижче встановленого показника повноти відповідно до вимог Санітарних правил в лісах України.

Рекомендації та пропозиції:

1. В насадженнях, що втратили біологічну стійкість, пошкоджених стовбуровими шкідниками та уражених хворобами лісу, з метою недопущення розмноження та розповсюдження шкідливих організмів у прилеглих насадженнях, здійснити заходи з поліпшення санітарного стану лісів із застосуванням найефективніших методів та технологій, відповідно до вимог Санітарними правилами в лісах України.

2. З метою поліпшення санітарного стану лісів, обстежені насадження потребують проведення **вибіркової санітарної рубки на загальній площі 282,31 гектарів.**

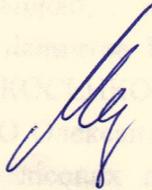
3. ДСЛП «Херсонлісозахист» рекомендує державній лісовій охороні Філії здійснювати моніторинг за поширенням шкідників лісу та проводити наземні біологічні заходи боротьби із шкідниками лісу, а саме розвішування гнізд для птахів. В осередках розмноження комах-камбіофагів викладати зрубані дерева, які будуть пастками для шкідників і вилучатимуться після заселення їх шкідниками (ловильні дерева).

4. Заходів з поліпшення санітарного стану лісів виконувати згідно з вимогами Санітарних правил в лісах України, затверджених постановою КМУ від 27.07.1995р. №555.

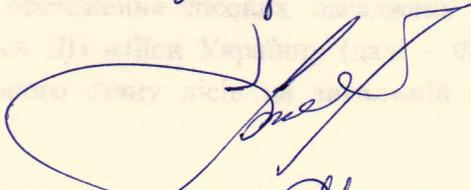
Акт складений в 3-х примірниках.

Додаток: фотофіксація.

Головний лісопатолог
ДСЛП «Херсонлісозахист»

Ксенія МАСВСЬКА

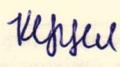
Начальник відділу нагляду та
прогнозу ДСЛП «Херсонлісозахист»

Раїса РУДЬ

Провідний інженер лісового господарства
філії «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

Тетяна ТРИБРАТ

Лісничі філії «Південний лісовий офіс» ДП «Ліси України»:
Привільненського лісництва

Григорій КУЦЕЛ

Новобузького лісництва

Сергій ЦУПРА

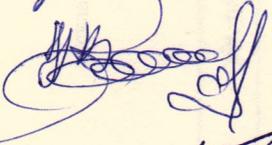
Миколаївського лісництва

Микола ЧЕРЕДНІЧЕНКО

Маліївського лісництва

Володимир КРИВОНОСЕНКО

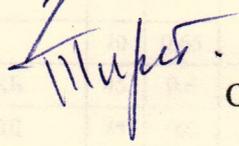
Христофорівського лісництва

Валерій НОВИЦЬКИЙ

Помічник лісничого
Володимирівського лісництва

Лілія КОСЕНКО

Майстер лісу
Володимирівського лісництва

Олександр ТИРСА